EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 7.6.2011
SEC(2011) 824 galīgā redakcija

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMAM

par Polijas 2011. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu

par atjaunināto Polijas konverģences programmu 2011.–2014. gadam

{SEC(2011) 729 galīgā redakcija}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMAM

par Polijas 2011. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu

par atjaunināto Polijas konverģences programmu 2011.–2014. gadam

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes 1997. gada 7. jūlija Regulu (EK) Nr. 1466/97 par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 9. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu[2],

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

apspriedusies ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

(1) Eiropadome 2010. gada 26. martā piekrita Eiropas Komisijas priekšlikumam aizsākt jaunu izaugsmes un nodarbinātības stratēģiju "Eiropa 2020", kam pamatā būtu ciešāka ekonomikas politikas koordinācija, lielākoties pievēršot uzmanību galvenajām jomām, kurās jārīkojas, lai palielinātu Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu un konkurētspēju.

(2) Padome 2010. gada 13. jūlijā pieņēma ieteikumu par dalībvalstu un Savienības vispārējām ekonomikas politikas pamatnostādnēm (2010.–2014. g.), bet 2010. gada 21. oktobrī — lēmumu par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm[3], kas kopā veido "integrētās pamatnostādnes". Dalībvalstis tika aicinātas savā ekonomikas un nodarbinātības politikā ņemt vērā šīs integrētās pamatnostādnes.

---

1 OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
2 OV C , , … lpp.
3 Saglabātas 2011. gadam ar Padomes 2011. gada 19. maija Lēmumu 2011/308/ES.

(3) Komisija 2011. gada 12. janvārī pieņēma pirmo Gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot jaunu ekonomiskās pārvaldības ciklu ES un pirmo Eiropas *ex-ante* un integrētas politikas koordinēšanas pusgadu, kas balstās uz stratēģiju "Eiropa 2020".

(4) Eiropadome 2011. gada 25. martā apstiprināja fiskālās konsolidācijas un strukturālu reformu prioritātes (saskaņā ar Padomes 2011. gada 15. februāra un 7. marta secinājumiem un atbilstīgi Komisijas Gada izaugsmes pētījumam). Eiropadome uzsvēra, ka prioritāte jāpiešķir stabilam budžetam un fiskālās stabilitātes atjaunošanai, bezdarba samazināšanai ar darbaspēka tirgus reformu palīdzību un jauniem centieniem stiprināt izaugsmi. Tā aicināja dalībvalstis šīs prioritātes izvērst konkrētos pasākumos, ko paredzēts iekļaut to stabilitātes vai konverģences programmās un valstu reformu programmās.

(5) Eiropadome 2011. gada 25. martā uzaicināja dalībvalstis, kuras piedalās paktā "Euro plus", savlaicīgi iesniegt savas piezīmes, lai tās varētu iekļaut to stabilitātes vai konverģences programmās un valstu reformu programmās.

(6) Polija 2011. gada 27. aprīlī iesniedza savu 2011. gada konverģences programmas atjauninājumu, kas attiecas uz 2011.–2014. gadu, bet 2011. gada 29. aprīlī — 2011. gada valsts reformu programmu. Abas programmas izvērtētas vienlaikus, lai ņemtu vērā to savstarpējo saistību.

(7) Pasaules finanšu krīzes rezultātā Polijā samazinājās ekonomiskā aktivitāte, reālā IKP pieauguma tempiem 2009. gadā sarūkot līdz 1,7 %, bet lejupslīde tomēr nesākās. Reālā IKP pieaugums 2010. gadā atgriezās 3,8 % līmenī, jo liels ārējais pieprasījums veicināja ražošanu un mainīja krājumu uzskaites ciklu, savukārt noturīgs darba tirgus veicināja privāto patēriņu. Lai gan nodarbinātība palielinājās, bezdarba līmenis no 7,1 % 2008. gadā pieauga līdz 9,6 % 2010. gadā. Krīze radīja smagus zaudējumus publiskajām finansēm. Vispārējais valsts budžeta deficīts no 3,7 % 2008. gadā palielinājās līdz 7,3 % 2009. gadā. Lai gan tika veikti daži konsolidācijas pasākumi, 2010. gadā tas sasniedza 7,9 % no IKP. Parāda attiecība pret IKP ir palielinājusies no 50,9 % 2009. gadā līdz 55,1 % 2010. gadā, tomēr nesasniedzot Līgumā noteikto 60 % robežu un Polijas Konstitūcijā noteiktos parāda griestus.

(8) Pamatojoties uz atjauninātās konverģences programmas novērtējumu saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97, Padome uzskata, ka makroekonomiskais scenārijs, kas balstīts uz budžeta prognozēm, ir ticams, tomēr tam pamatā ir mazliet pārlieku optimistiski pieņēmumi par pieaugumu 2012. gadā. Programmā paredzēts līdz 2012. gadam (termiņš, kuru noteikusi Padome) samazināt deficītu līdz līmenim, kas nesasniedz 3 % no IKP atsauces vērtības. Laikposmā no 2010. līdz 2012. gadam fiskālie pasākumi vidēji gadā atbilst 1,25 % no IKP, ko Padome ieteica 2009. gada 6. jūlijā saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru (*EDP*). Programmas darbības laikā nav paredzēts sasniegt vidēja termiņa mērķi. Pensiju reformas grozījumi — budžeta strukturālā deficīta samazināšana par 0,7 % no IKP 2011. gadā un vēl par 0,5% 2012. gadā — pamatā esošo budžeta situāciju neuzlabo, jo tie tādā pašā mērā palielina ilgtermiņa saistības. Ir palielinājies risks, ka varētu netikt sasniegti budžeta mērķi. Proti, optimistisko pieņēmumu dēļ attiecībā uz nodokļu bāzes elastīgumu tiešo nodokļu ieņēmumi varētu izrādīties mazāki, nekā prognozēts; novirzes budžeta izpildē var radīt tas, ka programmas prognozes saistībā ar sociālajām iemaksām ir balstītas uz labvēlīgiem nodarbinātības un algu pieauguma scenārijiem,

kā arī iespējamā īstenošanas kavēšanās un izmaiņas deficīta samazināšanas pasākumos, ko arī valdība nevar tieši kontrolēt.

(9) Polijas valdība apņēmās līdz 2012. gadam samazināt vispārējo valsts budžeta deficītu līdz līmenim, kas nesasniedz 3 % no IKP, kā bija ieteikusi Padome, un ilgtermiņā nodrošināt publisko finanšu stabilitāti. Šai nolūkā 2011. gadā tā saka īstenot plānu, lai ilgtspējīgi konsolidētu publiskās finanses, veicot pasākumus, kuri ietekmē gan ieņēmumus, gan izdevumus, tostarp ievērojami samazinot valsts ieguldījumu izdevumus. Valdība 2011. gada 5. maijā pieņēma 2012. gada budžeta projektu. Tajā paredzēts vēl vairāk samazināt deficītu. Tomēr papildus 2012. gada budžetā paredzētajiem var nākties īstenot vēl citus pasākumus, lai ievērotu termiņu un 2012. gadā novērstu pārmērīgo deficītu. Tomēr valsts ieguldījumu izdevumu turpmāka samazināšana var radīt risku, ka tiks ierobežota spēja līdzfinansēt projektus, ko finansē ES.

(10) Polija gadu gaitā ir nostiprinājusi savu fiskālo sistēmu. Šķiet, ka pašreizējie fiskālie noteikumi un vidēja termiņa programmu veidošanas procedūras nenodrošina budžeta procesa pietiekamu pārredzamību, stimulus koordinācijas veikšanai starp dažādiem valdības līmeņiem un pietiekamu elastību makroekonomisko triecienu un nelīdzsvarotības novēršanai, lai vidējā termiņā līdz ilgtermiņā nodrošinātu publisko finanšu ilgtspējīgumu. Fiskālie noteikumi būtu jābalsta arī uz pietiekami vispārīgām budžeta kopsummām, un tiem vajadzētu būt pilnībā saskaņotiem ar Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu (*ESA95*). Pamatojoties uz pašreizējiem politikas virzieniem, publisko finanšu ilgtspējīguma riski, kuri izriet no iedzīvotāju novecošanās, ir vērtējami kā vidēji.

(11) Lai gan valdība atcēla īpašās priekšlaicīgas pensionēšanās tiesības lielākajai daļai šo priekšrocību saņēmēju, ir saglabāti īpašie priekšlaicīgas pensionēšanās noteikumi uniformēto dienestu personālam un ogļračiem, un sievietēm likumā noteiktais faktiskais pensionēšanās vecums ir mazāks nekā vīriešiem. Tāpēc faktiskais pensionēšanās vecums joprojām ir neliels. Turklāt ievērojami subsidētais lauksaimnieku sociālā nodrošinājuma fonds (*KRUS*) praktiski nestimulē lauksaimniekus pamest šo nozari, un tas kavē ekonomikas pārstrukturēšanu un ražīguma pieaugumu.

(12) Izglītības un mācību sistēma nav pilnībā pielāgota tirgus vajadzībām. Lai gan augstākās izglītības apgūšana ir krasi palielinājusies, nodarbinātību ietekmē profesionālo iemaņu neatbilstība darbavietu piedāvājumam. Augstākās izglītības sistēma nav atbilstoši saistīta ar uzņēmējdarbības un nodarbinātības vidi. Joprojām ļoti neliela ir to pieaugušo iedzīvotāju proporcionālā daļa (īpaši vecāka gadagājuma cilvēki un nekvalificēti darbinieki), kuri iegūst izglītību un arodizglītību.

(13) Valsts izdevumi pētniecībai un attīstībai Polijā ir nelieli, un tos nebūt nekompensē ļoti mazie privātie izdevumi, kas ir vieni no zemākajiem ES. Turklāt pēdējos gados tie ir samazinājušies, jo privātajam sektoram nav pietiekamu stimulu ieguldījumiem. Tas var kļūt par ievērojamu šķēršli ekonomikas vidēja termiņa un ilgtermiņa izaugsmei. Pētniecības un attīstības sistēma nav integrēta, jo universitātes, pētniecības institūti un ražošana ir vāji saistīti savā starpā.

(14) Sieviešu nelielā iesaistīšanās darba tirgū daļēji ir saistīta ar nepietiekamām bērnu un apgādājamo aprūpes iespējām. Polija ievērojami atpaliek no ES vidējiem rādītajiem

formālās aprūpes sistēmu ziņā bērniem līdz trīs gadu vecumam. Vienlīdz zems ir vecāku bērnu uzņemšanas līmenis, lai gan pēdējos gados tas ir pieaudzis. Daudzos gadījumos jaunie vecāki var piedalīties darba tirgū vienīgi tad, ja bērnu aprūpi nodrošina viņu radinieki. Turklāt aprūpes pakalpojumu nepietiekamais līmenis samazina darbaspēka potenciālu, ko var nodrošināt vecāka gadagājuma sievietes, īpaši tāpēc, ka tās pamet darbu vai priekšlaicīgi pensionējas, lai rūpētos par saviem mazbērniem vai citiem apgādājamiem.

(15) Nepietiekami attīstītā tīkla infrastruktūra ir šķērslis uzņēmējdarbībai ārvalstu ieguldījumiem, un slikti attīstītā transporta infrastruktūra palielina reģionu atšķirības. Enerģētikas infrastruktūra strauji noveco un ir sasniegusi savu iespēju robežu. Turklāt tai ir vajadzīgi ievērojami pielāgojumi, lai izpildītu prasības, kas saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas politiku. Lai gan Polijas dzelzceļa sistēma ir trešā lielākā Eiropā, tā nevar pienācīgi atbalstīt saimnieciskās darbības paplašināšanos, jo infrastruktūra un ritošais sastāvs ir novecojuši.

(16) Polijā ir zema uzņēmējdarbības vides kvalitāte un valsts pārvaldes efektivitāte. Salīdzinājumā ar citam valstīm Polijā ir īpašas problēmas nodokļu iekasēšanas jomā, saistībā ar uzņēmējdarbības uzsākšanu un izbeigšanu, līgumu izpildi un īpašuma reģistrāciju. Uzņēmumu darbību kavē ilgstošas licencēšanas un atļauju izsniegšanas procedūras. Attiecībā uz juridiskām darbībām, piemēram, līgumu izpildi un celtniecības atļauju saņemšanu, attiecīgo procedūru skaits ir diezgan liels, un kopējais process ir pārāk garš.

(17) Polija ir uzņēmusies vairākas saistības saskaņā ar paktu "Euro plus"[4]. Fiskālajā jomā Polija apņemas ievērot pašreizējos aizdevuma un izdevumu pagaidu noteikumus, ieviest jaunus noteikumus, kuri ierobežo pašvaldību deficīta līmeni, un ieviest pastāvīgus noteikumus attiecībā uz izdevumiem. Lai pastiprinātu finansiālo stabilitāti, tiek veikti pasākumi, kuru mērķis ir efektīvāks banku nozares regulējums un uzraudzība. Pasākumi nodarbinātības jomā ir vērsti uz sieviešu, kā arī vecāka gadagājuma darba ņēmēju, dalību darba tirgū un reformām, kuru mērķis ir nostiprināt saites starp uzņēmējdarbību un izglītību. Konkurētspējas vairošanas pasākumi ir orientēti uz izglītības un zinātnes nozari, transporta un platjoslas infrastruktūras attīstību un pasākumiem uzņēmējdarbības vides uzlabošanai. Šīs saistības attiecas uz četrām pakta jomām un lielā mērā atspoguļo jautājumus, kas ietverti konverģences un valstu reformu programmās. Nav pievērsta uzmanība vairākiem politikas uzdevumiem (piemēram, vecāka gadagājuma darba ņēmēju iesaistīšana darba tirgū), vai arī tie ir tikai pieminēti (piemēram, uzņēmējdarbības pārvaldības uzlabošana). Ieteikumos tika novērtētas un ņemtas vērā pakta "Euro plus" saistības.

(18) Komisija ir izvērtējusi konverģences programmu un valsts reformu programmu, tostarp pakta "Euro plus" saistības[5]. Vērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Polijā, bet arī atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Eiropas Savienības vispārējā ekonomiskā pārvaldība, kas panākams, turpmākajos valstu lēmumos sniedzot ES līmeņa norādes. Komisija uzskata, ka saistībās ir ietverts vērienīgs publisko finanšu konsolidācijas plāns, un mudina valdību sākt īstenošanu, kā

[4] Sīkāka informācija par saistībām saskaņā ar paktu "Euro plus" atrodama SEC(2011) 729.
[5] SEC(2011) 729.

arī vajadzības gadījumā veikt papildu pasākumus, lai līdz 2012. gadam samazinātu vispārējo valsts budžeta deficītu līdz līmenim, kas nesasniedz 3 % no IKP. Balstoties uz iepriekšējos desmit gados gūtajiem panākumiem, jāveic pasākumi, lai vēl vairāk palielinātu nodarbinātību — galvenokārt īstenojot pensiju un izglītības sistēmu reformas un uzlabojot bērnu un apgādājamo aprūpes pakalpojumus. Turklāt jāturpina palielināt ārpuscenu konkurētspēju, uzlabojot pētniecības un attīstības sistēmu un uzņēmējdarbības vidi un veicinot ieguldījumus infrastruktūrā.

(19) Ņemot vērā šo novērtējumu, kā arī Padomes 2009. gada 7. jūlija ieteikumu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 7. punktu, Padome ir izskatījusi Polijas konverģences programmas 2011. gada atjauninājumu, un tās atzinums[6] ir sniegts turpmāk 1. un 2. punktā. Ņemot vērā Eiropadomes 2011. gada 25. marta secinājumus, Padome ir izskatījusi Polijas valsts reformu programmu,

AR ŠO IESAKA Polijai laikposmā no 2011. līdz 2012. gadam rīkoties šādi.

(1) Īstenot pasākumus, kuri paziņoti likumā par 2012. gada budžetu un papildus veikt pastāvīgus pasākumus, lai līdz 2012. gadam samazinātu vispārējo valsts budžeta deficītu līdz līmenim, kas nesasniedz 3 % no IKP. Pēc iespējas minimāli samazināt izdevumus, kuri veicina izaugsmi, īpaši ES līdzekļu līdzfinansēšanu, vienlaikus nodrošinot pienācīgu progresu vidēja termiņa mērķa sasniegšanā.

(2) Īstenot tiesību aktus ar mērķi līdz 2013. gadam ieviest pastāvīgus noteikumus par izdevumiem. Šie noteikumi būtu jābalsta uz pietiekami vispārīgām budžeta kopsummām, un tiem ir jābūt pilnīgā saskaņā ar Eiropas kontu sistēmu. Turklāt veikt pasākumus, lai vidējā termiņā nostiprinātu mehānismus koordinācijai starp dažādiem valdības līmeņiem, kā arī ikgadējo budžeta sagatavošanas procesu koordinācijai.

(3) Atbilstoši plānotajam palielināt likumā noteikto pensionēšanās vecumu uniformēto dienestu personālam, turpināt pasākumus, lai palielinātu faktisko pensionēšanās vecumu, un piesaistīt to dzīves ilgumam. Sagatavot grafiku grozījumu izdarīšanai noteikumos par lauksaimnieku iemaksām sociālā nodrošinājuma fondā (*KRUS*), lai labāk atspoguļotu individuālos ienākumus.

(4) Īstenot ierosināto mūžizglītības stratēģiju, nostiprināt mācekļu praksi un īpašās arodizglītības un mācību programmas vecāka gadagājuma un nekvalificētiem darbiniekiem. Nostiprināt saites starp zinātni un ražošanu, īstenojot programmu "Mēs balstāmies uz zināšanām" ("Budujemy na Wiedzy"). Īstenot un īstenot augstākās izglītības reformu programmu "Partnerība zināšanu veicināšanai" ("Partnerstwo dla Wiedzy"), lai labāk saskaņotu izglītības sniegšanu ar tirgus vajadzībām.

(5) Palielināt sieviešu iesaistīšanos darba tirgū, veicot pasākumus, lai nodrošinātu stabilu finansējumu pirmsskolas vecuma bērnu aprūpes sistēmai un palielinātu bērnu līdz trīs gadu vecumam uzņemšanas līmeni.

(6) Veikt pasākumus, lai mainītu līdzsvaru stimuliem veikt ieguldījumus enerģijas ražošanas jaudu palielināšanā, lai veicinātu zemu oglekļa emisiju tehnoloģijas un turpinātu attīstīt pārrobežu elektrotīkla starpsavienojumus; izstrādāt daudzgadu plānu ieguldījumiem dzelzceļa infrastruktūrā un īstenot dzelzceļa transporta ģenerālplānu.

---

[6] Paredzēts 9. panta 3. punktā Padomes Regulā (EK) Nr. 1466/97.

(7) Sagatavot grafiku, lai vienkāršotu juridiskās procedūras, kas saistītas ar līgumu izpildi; pārskatīt tiesību aktus par celtniecību un zonējumu, lai racionalizētu pārsūdzības procedūras un paātrinātu administratīvās procedūras.

Briselē,

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs